

Milli Məclisin komitələrinin birgə iclası olub

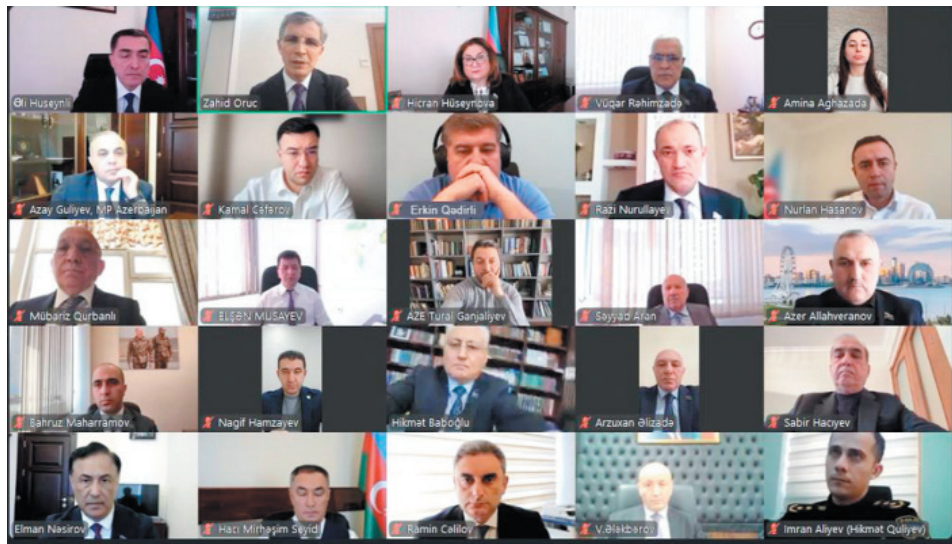
Martin 12-də Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin İnsan hüquqları komitəsi ilə birgə videokonfrans formatında iclası keçirilib. İclasda 4 məsələ müzakirə edilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi verən məlumatına görə, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Cinayət-Prosessual Məcəlləsində, "İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında" və "Media haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini (birinci oxunuş) təqdim edib.

O, rəqəmsal texnologiyaların sürətli inkişafının və süni intellekt texnologiyalarının müxtəlif sahələrdə geniş tətbiqinin informasiya mühitinin transformasiyasına, yeni innovativ imkanların yaranmasına şərait yaratdığını, bununla yanaşı, qeyd olunan texnologiyaların imkanlarından qanunsuz və zərərli məqsədlərlə istifadə hallarının artdığını söyləyib. O bildirib ki, bu cür hallar şəxsi həyatın toxunulmazlığına müdaxilə, habelə ictimai rəyin manipulyasiyası və cəmiyyətdə qarşılıqlı yaranması baxımından həmin sahədə müvafiq hüquqi mexanizmlərin formalaşdırılmasını zəruri edir. Qeyd edilib ki, təqdim olunan layihə süni intellekt texnologiyalarından istifadə edilməklə reallığı əks etdirməyən foto, video və audio materialların hazırlanması və yayılması ilə bağlı hüquqi çərçivənin formalaşdırılması məqsədi daşıyır. Həmin halların qarşısının alınması məqsədilə qanunda müvafiq hüquqi məsuliyyət mexanizmlərinin müəyyən edilməsi nəzərdə tutulur.

Layihədə Cinayət Məcəlləsinə yeni 148-2 və 242-1-ci maddələrin əlavə edilməsi təklif olunur. Həmin maddələrə əsasən, şəxsin razılığı olmadan onun görüntüsündən və ya səsinəndən istifadə etməklə süni intellekt texnologiyaları vasitəsilə reallığı əks etdirməyən foto, video və ya audio materialların hazırlanması və yayılması, habelə pornoqrafik və ya seksual məzmunlu materialların hazırlanması və yayılması cinayət məsuliyyəti yaradır. Bununla yanaşı, Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 37.3-cü maddəsinə müvafiq dəyişiklik edilərək Cinayət Məcəlləsinin 148-2.1-ci maddəsi üzrə cinayət təqibinin həyata keçirilməsi ilə bağlı prosessual norma müəyyən edilir. Eyni zamanda "İnformasiya, informasiyalaşdırma və informasiyanın mühafizəsi haqqında" və "Media haqqında" qanunlara edilən dəyişikliklərlə süni intellekt texnologiyalarından istifadə edilməklə hazırlanmış materialların yayılması ilə bağlı əlavə hüquqi tələblər və məhdudiyyətlər müəyyən olunur.

İclasda çıxış edən Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zəhid Oruc müasir zamanda geniş tətbiq edilən süni intellekt texnologiyalarının müsbət tərəfləri və törətdiyi fəsadlar barədə fikirlərini açıqlayıb. O, sənəddə təklif olunan dəyişikliklərin mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini söyləyərək qanun layihəsinin milli, rəqəmsal təhlükəsizliyimizin, texnoloji su-

verenliyimizin qorunmasına xidmət etdiyini vurğulayıb.

Sonra iclasda Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi (birinci oxunuş) barədə məlumat verilib. Qeyd olunub ki, layihədə təklif olunan dəyişikliklərin əsas məqsədi dövlət vəsaitlərindən istifadə ilə bağlı məsuliyyət mexanizminin təkmilləşdirilməsi, sanksiyaların fərdiləşdirilməsi və hüquqi tənzimləmənin dəqiqləşdirilməsidir.

Qanun layihəsinə əsasən, Cinayət Məcəlləsinin 308-1-ci maddəsində cinayətin predmeti olan vəsaitin əhatə dairəsi genişləndirilərək, dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərin vəsaiti də maddənin təsir dairəsinə salınır. Maddənin hazırda qüvvədə olan sanksiyasında cərimənin məbləği konkret aralıqda nəzərdə tutulduğu halda, layihəyə əsasən cərimə "cinayətin predmetinin dəyərinin (təyinatından kənar istifadə olunan vəsaitin) yüz faizi miqdarında" müəyyən edilir. Bu dəyişikliklə cərimənin miqdarı birbaşa vurulan zərərli əlaqələndirilir.

Daha sonra onlayn iclasda Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsinə (birinci oxunuş) baxılıb. Diqqətə çatdırıb ki, layihəyə əsasən, "İCMAL" informasiya sistemi "Rəqəmsal dövlət maliyyəsi" informasiya sisteminin tərkibində "İnzibati cərimələrin mərkəzi avtomatlaşdırılmış lövhəsi" altsistemi, yəni "İCMAL" altsistemi kimi yenidən təşkil edilir və buna uyğun olaraq Məcəllənin müvafiq maddələrində dəyişikliklər edilir.

Bununla yanaşı, İnzibati Xətalər Məcəlləsinə əlavə edilməsi nəzərdə tutulan "Uşaqda zorakılıq hərəkətlərinin əlamətlərinin aşkar edilməsi barədə məlumatın verilməməsi" adlı 189-4-cü, "Uşaqlara, o cümlədən uşaqların bir-birinə qarşı davamlı təzyiq və aqressiv davranışının qarşısının alınmaması" adlı 189-5-ci və "Uşağa qarşı cismani cəzanın tətbiqi" adlı 525-1-ci maddələrdə "Uşaq hüquqları haqqında" qanunun tətbiqi ilə bağlı inzibati məsuliyyət məsələləri öz əksini tapıb.

Məcəllənin 410-cu maddəsindəki dəyişikliklərin əsas məqsədi isə dövlət vəsaitlərindən istifadə ilə bağlı məsuliyyət mexanizminin təkmilləşdirilməsi, sanksiyaların fərdiləşdirilməsi və hüquqi tənzimləmənin dəqiqləşdirilməsidir. Dəyi-

şikliyə əsasən, "dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslər" maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətində maliyyə qaydalarının pozulmasına görə məsuliyyət daşıyan subyektlər sırasına əlavə edilir və bütün hallarda cərimə "inzibati xətanın bilavasitə obyektı olmuş vəsaitin yüz faizi məbləğində" müəyyən ediləcək.

Sənəddə nəzərdə tutulan digər dəyişiklik dilənçiliklə məşğulolma əməlinin artıq avaralıq hesab edilməməsi və Məcəlləyə ayrıca "Dilənçiliklə məşğul olma" adlı 523-1-ci maddənin əlavə edilməsindən ibarətdir.

İclasda habelə "Yol hərəkəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi təqdim edilib. Bildirilib ki, qanunun 27-ci, 30-cu, 35-ci maddələrinə təklif olunan dəyişiklik İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 57.6.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan dəyişikliklərlə əlaqədardır və həmin maddədə müəyyən edilmiş qaydada tənzimlənməni ehtiva edir. Həmçinin layihədə sənədlərin elektron tərtib edilməsi ilə əlaqədar müvafiq dəyişikliyin də edilməsi təklif edilir.

Onlayn iclasda təqdim olunan məsələlərlə bağlı aparılan geniş fikir mübadiləsi zamanı parlamentin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədr müavini Elşən Musayev, deputatlar Azay Quliyev, Hikmət Məmmədov, Razi Nurullayev, Azər Allahverənov, Vüqar Rəhimzadə, Elman Nəsirov, Mübariz Qurbanlı, Əminə Ağazadə, Erkin Qədirli, Medianın İnkişafı Agentliyinin icraçı direktoru Əhməd İsmayılov, Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidmətinin rəis müavini Allahverən İsmayılov, DİN-in Bakı şəhər Baş Polis İdarəsinin rəis müavini Vüqar Ələkbərov, DİN-in Baş İstintaq və Təhqiqat İdarəsi rəisinin müavini Yasin Mikayılı, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin Hüquqi təminat şöbəsinin müdiri Taliyə İbrahimova, DİN-in Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsinin şöbə rəisinin müavini İmran Əliyev çıxış edərək öz fikirlərini, qeyd və təkliflərini səsləndiriblər.

İclasda müzakirəyə çıxarılan qanun layihələrinin hər biri Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

"Azərbaycan"